

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: **Dr. BOROS GYÖRGY.**

Nyár.

A fák virágjai elvirultak már, a madár éneke alább hagyott s az ember is benne van a derekas munkában. A gyümölcs állandóan érik, a madárfiókák elrepülnek, de az ember kitartoan dolgozhoz lát. Szénacsinalás, kapálás, aratás egymással összeérnek s mindezt a szorgalmas földművelőnek kell végrehajtania. A hivatalok egy része, az iskolák üresek lesznek, sokan üdülést keresnek az eddigi idegölő munka után; de a határ, a természet kebele benépesedik s egy emberraj szorgosan végzi hivatásos kötelességét.

A nap melege alatt elkezd pattogni a kalász, sárgulni a mező s folytonos aggodalmak közt sarlót élez a gazda.

Verejtékes munka, napsugár és lelkiöröm együttjárnak rendszeren s amíg a nyár a mezőre csalogat szegényt és gazdagot és amíg az időjárás viszontagságai közt sokszor elszorul a földmives lelke: imára nyilik ajaka s könyörög Istenhez, az egek Urához, a szerető édes jó Atyához: Istenem, adj erőt és tartsd meg megmutatott áldásodat!

Mi is imára kulcsoljuk kezünket és nyitjuk szánkat, mondván: Miatyánk, adj szorgalmas és munkás kezet, jó és könyörületes szívet, hívő lelket s áldást a testnek és a léleknek egyaránt, mindörökké!

K. E.

TÚZHELY MELLETT

Az igazságról — az igazság nagybirtokosaihoz.

(Ifjusági pályamunkából).

Az igazság nagyon világos, és ti szeretitek az igazság világo-
sosságát.

Az igazság annyira magától jön, hogy még bizonyítani is
lehet, és ti nagyon szívesen bizonykodtok azzal, ami magától jön.

Az igazság a befejezettség, az elvégzettség, a nincs tovább,
a pont, és ti igen nagyrebecsültek a pontos utánamondást, a koc-
kázat nélküli *idem per idemet*.

Az igazság lexikonba való leszűrt lényeg, kihámozott holmi,
kikészített muzeumi látványosság. Mig peccéses hét lakat alatt hival-
kodtok vele, gondolkoztatok-e rajta, hogy magatokat tesz meglán-
colt rabokká?!

Mert az igazság az ember nyomorusága: akit szabaddá te-
hetne, az nem bírja meg s aki úgy hiszi, megbírná, az egész éle-
tében attól koldul.

Mert az igazság nem az igazságért szükséges s akik mindig
benne utaznak, szemtől-szembe soha meg nem láthatják. Mert igaz-
ság csak addig van, amíg hiszek benne s csak azért él, mert
keresztre feszítették. Gonoszok akik letagadják s együgyűek, akik
sirnak érte, mert az igaz ember ereje abban van, hogy nem hisz
akármiféle kísértetben s mert a merészségnek, lendületnek, aka-
ratnak, dacnak és szeretetnek nincs is szüksége kiizzadt igazságokra.

S ti mégis izzadtok. Akarjátok, egyre akarjátok az igazságot
s nem veszitek észre, hogy az igazság csak eredmény, befejezés,
elvégzés, halál, nem pedig kezdet, lendület, élet, fiatalság.

Nem . . ., nem kell az igazságotok, nem kellenek mumiák. Igaz-
ság helyett csak egy kis igazság-szomjat adjatok. Ne az igazságot,
hanem az *igazság lelkét* adjátok, a teremtő igazságot. *Pálffy Zoltán.*

Memento.

A folyó maga vágja partját,

Az eszmét fel fiába tartják

Mesterkedő emberkezek.

A folyó omlik, árad, árad . . .

De megfaluftok uszni, gátak,

Ha az idő elérkezett.

Pálffy Márton.

.....
Tisztelettel kérem, akiket illet, szíveskedjenek engem értesíteni, hogy köny-
veim hátralévő árát a következő kongruából levonathatom-e, ha addig nem
kapom meg s akiktől nem kapok értesítést, gondolom, hogy hallgatásukat
beleegyezésnek tekinthetem.

Dr. Kiss Elek.

NŐK VILÁGA.

Levél az Unitárius Nőkszövetségéhez. Megjelent az unitárius énekeskönyvünk legújabb kiadása. Nagy örömmel és lelkesedéssel üdvözlöztük. Örömünk igazán tiszta volt. Mert mi célja volna más ennek a kis könyvnek, mint Isten dicsérete. Istent dicsérni, hozzá imádkozni imáinkban vagy énekekben keresztényi kötelességünk. A harang hívó szava, az orgona zúgása, a gyülekezet lelkes éneke, a magunkban csendesen elgondolt imák szállanak fel Isten színe elé, mintegy hálaadásképen azért a sok földi jóért, amiben részünk van. Ez a hálaadás a legkevesebb, amivel Istennek tartozunk. Magánimáját mindenki akkor és úgy végzi, amint szükségét érzi annak. Nem így állunk a templomi imádkozással. A templomi istentiszteletnek ősidőktől fogva bizonyos szabály szerint kell végbemennie. Ezen a szabályon újítani, módosítani nincs szándékunkban. Én ez alkalommal egy olyan tényre szeretném a figyelmet felhívni, amit azt hiszem, akaratlanul bár, de régi időktől fogva gyakorolunk. Miért van az s ha már úgy van, mivel tudjuk magyarázatát adni annak, hogy az istentiszteletet bezáró ének alig hangzik fel, mi már sietünk otthagyni helyeinket és igyekszünk kimenni, holott a templomi szertartáshoz az az utolsó zsoltár éppen úgy hozzátartozik, mint pl. a könyörgés vagy a karének. Az orgona szól, száll az ének égfelé s mire vége, látja a kántor, hogy egyedül, önmagában van, a templom kong az ürességtől. Nem tudom, helyénvaló-e a hasonlatom, de rám ez a korai távozás éppen azt a benyomást teszi, mint mikor színházban a harmadik felvonás közepén ugrál fel a nem éppen műértő közönség, hogy kabátját minél előbb megkaphassa és ezzel a színészeket is meg a többi nézőt is zavarja. Ez a hasonlat jut önkénytelenül eszembe, mikor a bezáró ének kezdetén rögtön otthagyjuk a templomot. Az istentisztelet az első harangkondulástól az orgona utolsó akkordjáig tart. Miért rövidítjük meg azzal a pár perccel azt az előírt szertartást? Sajnos, ez nem csak itt nálunk, hanem vidéken is általános szokássá vált. Unitárius asszonyok! Ha nézetemet ti is osszátok és helyeslitek, tegyünk valamit, hogy ezt a rossz szokást küszöböljük ki. Szoktassuk rá magunkat az istentiszteletet a végéig meghallgatni. Jusson eszünkbe Jézus mondása: Add meg a császárnak, ami a császáré s Istennek, ami az Istené. *Borbély Istvánné.*

Fagart Lucia halála. Elmúlt harminc esztendeje, hogy az erdélyi unitárius leányok sorra Londonba járnak tanulmányaik befejezésére. Nem volna könnyű feladat megítélni, milyen előnyök származtak abból, hogy leányaink egy évet vagy több időt tölthettek a kitünően vezetett Camsing nevű felsőbb leányiskolában. A tanulmányok sokasága és a gondos sportélet nagy jótétemény volt,

de nem kisebb a társadalmi érintkezés, a személyes ismeretség-
tágitása. Minden leánynak van ma is egy-egy kedves családja,
mellyel fenntartja az ismeretséget, de olyan közös ismerős, olyan
önzetlen, sőt önfeláldozó és megértő anyai barát, amilyen Miss
Tagart volt, nincsen s talán nem is lesz. És fájdalom, Miss Tagart
immár bevégezte gyönyörű pályáját 89 éves korában, folyó évi má-
jus hónapban. A halál minden természetes köteléket elszakít
és sirba visz magával. Előbb-utóbb megnyugszik a vesztés. De
amikor egy nagy históriai szervezet lelki feje, szellemi vezére és
erkölcsi alapja szűnik meg, akkor a jaj és a könny helyett a mély-
séges levertség, a jövő iránti komoly aggodalom tolódik előtérbe.
Most, midőn Miss Tagart urnő fölött tömörült össze a föld görön-
gye, Erdély unitáriussága már nem a halottat, hanem önmagát
siratja. Vissza kell emlékeznünk az ötvenes évekre. A bezárás ve-
szedelme fenyegette iskoláinkat. Az angol unitáriusok erdélyi tagja,
Paget János figyelmeztette az angol unitáriusokat. Azok felkérték
jeles londoni papjukat, Fagart Edvardot, hogy személyesen utazzék
ide és lássa meg a bajt. Nem jött üres kézzel és nem jött egyedül.
Vele volt leánya, a 22 éves gyönyörű Lucia. Itt elvégezték a rájuk
bizott föladatot, élvezték Paget szivességét és megismerték az er-
délyi unitáriusokat. Vagyon függetlensége megsegítette, hogy egy
egész életet jótékonyásban, a nemes eszmények ápolásában tölt-
sön. Minden jótékony intézményben első munkás volt, de főleg a
távoli magányban és a külföldön élő unitáriusok s első helyen a
leányok érdekelték. Megalapította a Postai Missziói Társaságot,
hogy a távol levő unitáriusokkal levelezés, könyvek és füzetek kül-
dése által fenntartsa az összeköttetést. Szervezett kiránduló társa-
ságokat Schweizba, Erdélybe s az unitárius összejövetelekre. Ha-
zánkat számos izben meglátogatta és Ferencz József püspökkel,
leány és más ismerőseivel élénk levelezést folytatott. Leveleiből a
gyönyörű stílus és a bölcs megfontolás, a nemzetek közötti viszony
éleslátása tündöklött. Háza a magyar leányok és fiuk otthona és
találkozója volt. Azt a meleg szeretetet, azt a gyöngéden előrelátó
kedves figyelmet, amiben magyar unitárius barátai részesültek, nincs
szó kimondani. Politikai belátása és tájékozottsága meglepő volt s
akaratereje élete végéig mindent legyőző. Az utóbbi években több-
ször gyöngéledett, de a múlt ősszel 58 évi jubileumán mondott
beszéde mindenkit meglepett a gondolatok tisztaságával és erejé-
vel. Legjobb barátja, Miss Hill, így nyilatkozott az emlékére ren-
dezett postamissziói közgyűlésen: „Miss Tagart legtöbbünknel fia-
talabb volt a jónak és szépnak fölismerésében és szeretetében;
erősebb volt hitben, szeretetben és reménységben és az élet nagy
kérdései iránti érdeklődésben“. Halála előtt csak négy napig gyen-
gélkedett és élete 89-ik évében csendesen elaludt. Temetésén Er-
délyt és Magyarországot dr. Boros György képviselte. Ugyanő a
Postai Misszió közgyűlésén rövid emlékbeszédet mondott magyar
barátai nevében, kik között bizonytalán legmélyebben fájjalja ifjúkori
barátja és igaz tisztelője Ferencz József püspök. *Boros György.*

Az Unitárius Nőszövetségének 1925.-i nemzetközi tudósításából olvassuk, hogy Csehszlovákiában, Prágában nemcsak általában az unitárius mozgalom hódít meg ezeket, hanem a nők is állandó éber tevékenységet fejtenek ki dr. Capekné vezetése s Wellerné közreműködése mellett a társadalmi nyomorúság enyhítésében. — Az angol Unitárius Nőszövetsége, valamint az amerikai is résztvett a Társaságok 100 éves jubileumán, hol Franciaországból Madame Loyson jelent meg (Londonban). Még a távoli India is be van kapcsolva az Unitárius Nőszövetségébe. — Németország és Hollandia területén is van ilyen mozgalom s csak sajnálni lehet, hogy a Kölnbe tervezett kongresszust a megszállás miatt az idén nem tarthatják meg. — Olaszországban, különösen Turinban, működik egy liberális Nőszövetség s így remélhető, hogy itt is éreztetni fogja áldásos hatását a felvilágosult nők ténykedése. — Magyarországon és Romániában (Erdélyben) élénk munka foly a Nőszövetségében az unitáriusok között. Különösen Kolozsváron a szegények, elesettek, özvegyek és árvák ügyét karolták fel. — A Nőszövetsége nemzetközi bizottságának elnöke Amerikában Martha Everett St. John s a mi levelezőnk évek óta dr. Kauntzné Engel Ella őnagysága.

oo

Missziói munka.

Az unitáriusok nagy ünnepel.

Tul az Oceánon és Londonban hatalmas és gyönyörű ünnepségek voltak. Május hónap 12-től 19-ig Bostonban, június 2—6-ig Londonban zajlott le a nagy esemény. Kétszáz esztendő vonult el lelki szemeink előtt. Egyik a múlt, másik a jövő. Arról beszéltek az adatok és az emlékek, erre fényt és gondolatot vetített a a messzi látó és tervező lélek.

A két ünnepséget bizonyos rokonvonások tették élvezetessé. Legfőbb az a csodás esemény, hogy egy esztendőben 1825-ben egy napon május 25-én alapították a két ünneplő társaságot az Amerikai és a Britt és Külföldi Unitárius Társulatot. Még a nevök is egy. Az amerikai Channing imája nyitotta meg.

Munkásságuk erő kifejtésben egyforma, de eredményben nagyobb az amerikai, mert ott szabadabb volt a mozgás. Angliában az uralkodó Anglikán egyház mellett nehéz volt a terjeszkedés. Az amerikai belső harcokat vívott. A szabadelvűek Parker vezetése alatt gyors haladást kívántak. Az angolok az anglikán egyház papjaival 1839-ben a híres Dr. Martineau vezetése alatt Liverpoolban hatalmas és diadalmas dogmai harcot vívtak meg.

Ez után inkább a belső szervezkedésre, a munka kiterjesztésére fordította figyelmét egyik úgy, mint a másik. A jubiláris ünnepen diadal érzetével mondhatták el „ama nemes harcot megharcoltam és most már teljes bizalommal tekinthetek a jövőbe.“

Mi biztosítja a jövőt számunkra? 1. Az egyházi intézmények, melyek együttvéve az illető országot teljesen behálózzák. Amerikában három teológiai akadémia (Harvard, Medville, Berkeley). Angliában szintén három. (Oxford, Manchester, Carmarthen). Vasárnapi iskoláik, melyek mindenik gyülekezetben nagyszámu nőt és férfit foglalkoztatnak önkéntes tanítókul. Conferenciáik, melyek a társulat mellett működtek ezideig. Az amerikai beleolvadt az A. U. Társulatba.

A világiak szövetsége, a Nők-szövetsége, az Ifjak Keresztény Társasága, számos jótékonyági intézet. Ezek és amazok lehetővé tették, hogy nagy kiterjedésű, hatalmas munkásságot folytassanak hazájukban és a külföldön is. Tehát szervezeteik biztosítják jövőjüket. De nemkevesébbé:

2. Tagjaik. Nem beszélnek milliokról, de az ünnepi közgyűlésen megjelent sok száz férfi és nő mindenkit meggyőzött arról, hogy közöttük egyforma erős meggyőződés, áldozó és munkás készség uralkodik, ami kiterjed milliókra.

Ehhez gondoljuk hozzá, hogy a két állam unitáriusai között kölcsönös egyetértés és segítő munka foly.

Az amerikai ünnepen részt vett számos nem unitárius kiküldött, közöttük első helyen az universalisták, majd a szabadelvű keresztények és zsidók.

Az amerikai hatását nagyon fokozta az a tény, hogy az Egyesült-Államok mai elnöke és volt elnöke Taft táviratilag üdvözölték, Mastaehusetts Állam feje és Boston főpolgármestere személyesen megjelentek az magasztaló beszédek kíséretében hajtották meg lobogójukat az unitárisok előtt, akik fölbecsülhetetlen szolgálatot tettek az Egyesült-Államok kulturális és humanitárius haladása megvalósításában. Az amerikai federális (szövetkezett) egyházak képviselője után negyedik helyen Erdély képviselője dr. Boros György, utána Józán Miklós Magyarország képviselője mondták el egyházaik nevében üdvözlőket. Londonban más beosztással, hasonlóan tolmácsolták az erdélyi és a magyar testvérek üdvözlését. Midőn Bostonban az erdélyi képviselő fölállt, az egész gyülekezet fölállva fogadta az ős anyaegyházat.

Egész nap a mult emlékének és a közeliak meg távoliak üdvözlő beszédeinek volt szánva.

Mind a két gyűlésen az ünnepi egyházi beszéd volt a főérdéklődés egyik kiváló tárgya. Az amerikai Frothington bostoni, az angol Wetherall londoni lelkész tartotta. Mindkettő nagyszerűen beillett a nagy ünnep homlokterébe.

Oly tömött egymásutánban következtek papiak, világiak, nők, ifjak és számos más szövetkezetek terjedelmes programmal elhalmozott gyűlései, hogy egy kis tudósítás keretében csak annyit modhatunk: mindenki emelte az ünnepi hangulatot.

Aki figyelemmel kísérte, arról győződött meg, hogy ezeknek az unitárius fényes jövő kínálkozik.

Dr. Boros György.

Unitárius misszió.

Az unitárius theol. akad.-i ifjuság Dr. Kiss Elek dékán és Dr Varga Béla tanár vezetése mellett június 28-án Abrudbányán teljesített missziói munkát. Utó Lajos ének- és zenetanár theol. dalárdája élén újabb sikereket aratott s Pataki András várfalvi lelkész megint megmutatta, hogy az Egyházért dolgozni s az ifjusággal együtt munkálni a lelkész nemes hivatása.

D. e. az unitárius templomban istentisztelet volt, mikor Dr. Kiss Elek prédikált s hirdette a nagyszámu közönségnek, hogy Abrudbányán minden magyarnak és minden unitáriusnak az erdélyi szellem prófétájának kell lennie s hinnie kell abban, hogy a szeretet ujjá alkotja a világot.

Lőrinczy Géza lelkészjelölt imádkozott s a theol. ifjuság énekelt.

A d. u. $\frac{1}{2}$ 7 órakor kezdődő vallásos estélyen Kádár Lajos imája után az ifj. dalárda éneke mellett szavalt Reich Erzsébet, Török Elek, Lőrinczy Géza; énekszólót adott elő Ürmösi Gábor énekvezér. Dr. Varga Béla szabadelőadást tartott s különösen Emerson magasztos gondolataival kötötte le a kiválóan nagy közönség figyelmét, majd pedig S. Nagy László író olvasta fel az *Aranyos* meséje c. bájos iratát.

Fazakas Béla lelkész zárta be az ünnepséget s a közönség azzal az érzéssel távozott el, hogy az unitáriusok egy vallás-erkölcsi gondolatokban, tényekben, valamint kulturális értékekben gazdag napot szolgáltattak az egész közönség részére, kik között nagyszámu román intelligencia is volt jelen.

Este táncmulatságban gyönyörködtek az ifjak.

Hálával gondolunk vissza a lelkészre, a lelkésznére s a gondnokra, kik mindent megtettek a siker érdekében. Raffay bányafőtanácsos, Dr. Veress közjegyző, Sófalvi erdőmérnök, Dr. Nemes József urakra s másokra, kik jóságukkal lehetővé tették e missziói nap sikerét.

A társaság, melyben Patakfalvi Zsigmond kolozsvári unitárius tanító is részt vett, megnézte a verespataki aranybányát s nagy része a Detonata hegyet is.

A köszönet és hála szava mellett ama reményünknek adunk kifejezést, hogy a személyes érintkezés révén minden hivatásos unitárius férfi és nő megteszi kötelességét vallás-erkölcsi életünk kiépítése céljából.

Csókfalván — értesülésünk szerint — pünköst harmadnapján nagyszabásu harangszentelés volt az unitárius egyházközségben. Harangszentelési beszédet Csifó Salamon theol. tanár mondott igen nagy hatással. A vidékről igen sok református lelkész is jelen volt az ünnepségen. Itt említjük meg, hogy Raffay Sándor luth. püspök ur 10.000 leut adományozott az ide való unitárius egyházközségnek. Raffay csókfalvi születésü.

Dicsőszentmártoni egyházközségünk Gvidó Béla esperes úr vezetése alatt unitárius theol. akad. ifjaink konviktusi segélyezéséhez 3377-50 leuval járult hozzá. Mélyen sajnáljuk, hogy jelen számunkban a névsort nem tudtuk leközoelni; de addig is, amíg ezt tehetjük, hálás köszönetet mondunk mindazoknak, akik szivesek voltak a theol. akad. segélyére jönni s kérjük tisztelt olvasóinkat, ilyen irányu támogatással sziveskedjenek a jövő iskolai évre vonatkozóan is megkönnyíteni lelkészképzésünket.

A fogarasi unitáriusok örökké emlékezetes szép napot töltöttek el június hó 14-én, amikor első lelkészüknék, Árkosi Tamásnak körükben végzett 13 esztendei érdemes lelkipásztori munkájáért hálájukat és köszönetüket azzal fejezték ki, hogy a szeretett lelkipásztor arcképét az utókor számára is megörökítve, egy szép ünnepség keretében a lelkési irodában elhelyezték. Az ünnepélyen jelen volt az ünnepelt lelkipásztor is, akit három esztendő multán is, mióta eltávozott körükből, régi hiveinek meleg szeretete és megbecsülése vett körül. Ahol a pástör és nyáj lelkiközösségben élnek, kölcsönösen megbecsülve egymást: ott a mostoha idők vihara sem tud rombolni a hitéletnek kies mezején és ott biztosan épül az Istennek országa.

Adományok. Péterii Dénes-emlékalapra a Theol. Akad.-nál főt. Ferencz József püspök ur 300, Székely Tihamér 300, Lőrinczi Domokos 100 leut adományozott. Hálás köszönettel vettük. — A Theol. Akad. ifj. konviktusi segélyét Bedő Árpád lelkész 200 leuval növelte.

oo

Egyleti élet és munkásság.

Lelkészi továbbképző előadások és megbeszélések.

Az általános unitárius lelkész kör f. évi szeptember 1., 2., 3. napján Székelykereszturon az unitárius főgimnázium helyiségében továbbképzésre szánt tudományos és gyakorlati irányu előadásokat rendez az alábbi terv szerint:

Szept. 1.-én :

- D. e. 8 órakor: 1. Istentisztelet bibliamagyarázatokkal. Ütő Lajos sz.-kereszturi lelkész.
2. Elnöki megnyitó. Kovács Lajos elnök.
3. A modern vallásbölcselet problémái. Dr. Varga B.
4. Az unitárius lelkész helyzete és szerepe külföldön. Dr. Boros György.
5. Védekezés a szekták ellen. Antónia M. lelkész.
- D. u. 4 órakor: Hitéletünk elevenítése. Marosi Márton lelkész.
A hivek egyházfegyelmezése. Antónia M. lelkész.

Szept. 2.-án :

- D. e. 8 órakor: 1. Istentisztelet bibliamagyarázattal. Ifj. Sándor G.

2. Főbb jellemvonások a kereszténység történetében a hegyibeszédtől Szt. Agostonig. Csifó Salamon.

3. Az ó-testamentum értékei. Dr. Kiss Elek.

4. A németországi vallásos élet jelen állapota. Benczédi Pál.

D. u. 4 órakor: Liturgiánk reformja. Keresztesi Dénes lelkész. Niebergall Frigyes nézetei a hitoktatás reformjáról. Dr. Varga Béla.

Szept. 3.-án:

D. e. 8 órakor: 1. Istentisztelet bibliamagyarázattal. Biró I. lelkész.
2. A Krisztustan a XX. században. Gálfi Lőrincz.
3. Unitárizmus és összehasonlító vallástudomány. Dr. Kiss Elek.

4. Missiónk. Dr. Boros György.

D. u. 5 órakor: Ünnepestes Istentisztelet a templomban. Egyházi beszédet mond: Keresztesi Dénes.

Este a székelykereszturi egyházközség műsoros estélye.

Midőn ez előadásokra a lelkész kör összes tagjait és minden érdeklődőt ezuton tisztelettel meghívok, jelezni kívánom, hogy elszállásolásról és közös, lehetőleg olcsó étkezésről gondoskodva lesz. Akik elszállásolásra számot tartanak és a közös étkezésben résztvenni óhajtanak, legkésőbb augusztus 1-ig jelentkezzenek Útő Lajos székelykereszturi lelkész afiánál. Kedvezményes vasuti igazolványokért a lépést megtettem.

Brassó, 1925. június 25.

Kovács Lajos
lelkész kör elnök.

oo

Egyházi és iskolai mozgalmak.

A számvitel szerepe és fontossága az egyházi vagyonekezelésben.

A számvitelnek minden gazdasági közigazgatás lelkiismeretét kell képeznie. Így fogja egész egyházi társadalmunk megszokni, hogy a gazdaság helyes vitelének és kezelésének legelső feltétele a vagyonnak és változásainak számszerű rendben tartása. Csak is a számviteli ismeretek népszerűsítésével érhetjük el, hogy azzal ne csak a vagyont kezelő és ellenőrző számvevő, hanem iurisdictionál biró olyan egyén is megbarátkozzék, ki a kezelésnek, ha nem is közvetlen ellenőrzésére, de felügyeletére van hivatva. Ezáltal szél-tében-hosszában suttozó sok szennyes gyanunak elejét lehetne venni, ez a társadalom rétegeire megnyugtatólag hatva, bizalmat keltene a vezetők iránt. Meg van ez az érzékletlenség a saját vagy-on és gazdaság rendbentartásánál is. Igazán elmondhatjuk a francia író Bannstettnel, hogy „az emberek többsége se nem fősvény se nem pazar, hanem egyszerűen vagyonával, szükségével

s az ezek fedezésére szolgáló eszközökkel nincs tisztában. Az a szokás, hogy számokban lássuk mit veszünk be, vagy adunk ki, visszatartana fősvényt és pazart oly ballépésektől, melyek mindig bűnben vagy nyomorban végződnek.“

A gazdaságvitele, különösen jogi személyeknél minők az egyházak és egyházközségek, hol megbizásból vitt gazdálkodás van, feltétlenül megköveteli az ellenőrzést. Szükséges tehát oly intézményeket létesíteni, melyek a gazdaságban előfordulható minden tévedést és visszaélést lehetőleg előre lehetetlenné tesznek, ha mégis előfordulnak: ezeket utólag biztosan felfedezik.

Ezek a számvevőségek.

Az ellenőrködés ezért működésének idejére való tekintettel két részre oszlik: u. m. előzetesre (preventív) és utólagosra (detektív). Az első a vagyonváltozások tetteges végrehajtásának, kezelésének foganatosságát; a második magasabb természetű szakismeretek segítségével gyakorolható ellenőrködést jelenti.

Valamint a gazdálkodásnak legelső feltétele a gazdaságnak lépésről lépésre, előzetesen és utólagosan való megismerése; úgy az ellenőrzésnek is a gazdaság vitélét úgy kell ismernie, mint magának a gazdálkodónak. Ezen ismeretek megszerzésének egyedüli módja a számtartás, mely megvilágítja a gazdálkodást.

Ott, hol nem maga a tulajdonos, hanem annak megbizottja gazdálkodik, mint az egyházaknál, egyházközségeknél, iskoláknál stb. a gazdálkodónak minden állítást, minden tételt hiteles okmányokkal és más elfogadható bizonyítékokkal igazolni kell, és ki kell mutatnia gazdálkodásának törvényszerűségét, hogy előre meghatározott szabályok szerint járt el. Ezen igazolás után lesz a számvitelből számadás, melyet a számonkérésnek kell megelőznie és számvételnek kell követnie.

A számtartás a gazdálkodás ellenőrzésének egyúttal támasza is. A gazdálkodás támogatása céljából az elhatározott, vagy jogilag is megállapított vagyonváltozást nyilvántartásba veszi: ez által nyomást gyakorol a gazdálkodóra, hogy a már megtörtént elhatározás és megállapított jog értelmében járjon el. Így hat közre a számtartás a gazdaságban támogatólag és segítőleg, és teszi lehetővé az előzetes ellenőrzést. És pedig annak számviteli része az, mely tényleg támogatja a gazdálkodást. Azt mondhatjuk, hogy a számtartás valódi delejtűje a vagyonnak, mert ez mutatja meg a gazdálkodónak, hogy kiadásait hol szállíthatja le, és bevételeit hol emelheti. Jól mondja egy író, hogy a „számtartás kedvező szerencsében jólétünk tükre, balszerencsénkben becületünk védőpajzsa“. A számvevőség saját hatáskörében hatósága nevében, lefelé számot kér és vesz, otthon számot visz és hatóságával együtt felfelé számot ad. Ezért a függetlenséget igénylő ellenőrzés gyakorolhatása céljából a hatóság mellé; ellenben a gazdálkodást támogató működésben (administratív számvevői segédszolgálat) a kormányzó hatóságnak alá van rendelve. Így állította be ezt a magyar állam

az 1897. évi XX. t.-c. 87. §-ában foglalt, valamint a vármegyei számvevőségiszolgálat tárgyában alkotott 1902. évi III. t.-c. 4. §-ában lefektetett rendelkezéssel és az 1897. évben kiadott államszámzéki utasítás 223. §-ában felvett intézkedéssel, de így minden művelt nyugati állam. A számvevőséget tehát az egyetemes egyház szám-tartóságának, iránytűjének kell tekinteni, melynek úgy az előzetes, mint az utólagos ellenőrzés tekintetében a kormányzó hatóságtól függetlennek kell lennie, mert elképzelni sem lehet, hogy egy szerv, mely hivatva van bírálatot mondani a vagyonkezelő és ellenőrző személyek és testületek működése felett s azok számadási tételei jogosultságának és valódiságának bírálatát kell végeznie, tehát a számvitel terén mint bíró teljesíti kötelességét, úgy az előzetes, mint az utólagos számviteli ellenőrzés valamint fegyelmi tekintetben is azon hatóságtól függjön, melyet ő a vagyonkezelés terén ellenőrizni köteles.

Megvallom, hogy kezdő hivatalnok koromban nekem is különösnek tetszett, hogy az ellenőrzési jog terén az előbb hivatkozott törvények a számvevőséget az igazgatási és kormányzási hatóság fölé rendelik és fegyelmi tekintetben ezek joghatósága alól teljesen kivették, de amint jobban és mélyebben megismertem az állami életnek vagyonkezelési technikáját, mindinkább meggyőződtam a törvényhozásnak ezirányu mély bölcsességéről és beláttam, hogy az másképpen nem lehet.

Kétségtelen, hogy a szabályzat-tervezetek, ha törvénné válnak, rendet teremtenek a gazdaságban, de csak akkor, ha azoknak végrehajtása szakkezekbe kerül. Nem kétlem, hogy papjaink értelmi képességük tndatában, az egyházközségek pénzkezelési és számviteli szabályzatának végrehajtásánál önzetlenül fogják támogatni a központi számvevőséget egyetemes egyházunk érdekében.

Németh Albert.

Dr. Boros György egyházi főjegyző a napokban érkezett vissza utjáról. Junius hó 21-én, vasárnap, a kolozsvári templomban nagy közönség előtt számolt be néhány benyomásáról, melyeket a külföldi vallásos mozgalmakról szerzett. Dr. Kiss Elek szintén megérkezett még pár nappal azelőtt. Ő külföldi utját — értesülésünk szerint — egy kis füzetben fogja rövidesen az érdeklődők elé bocsátani.

A marosvásárhelyi D. F. fiókegylet junius hó 7-én róttale kegyeletos háláját a székelv népdalgyűjtő és költő halálának 50-ik évfordulója alkalmával, amikor is lelkes elnöke, dr. Sárkány Miklósné úrnő fáradságot nem ismerő buzgósgával nagyszámu hallgatóság jelenlétében Kriza-ünnepélyt rendezett, melyen különösképpen a nőközönség mutatott meleg érdeklődést. Az alkalmi ének elhangzása után elnökő szívélyesen üdvözli a szép számban összejött érdeklődő közönséget s rámutatva nagyjaink iránti kötelességeinkre, az ünnepélyt megnyitja. A szelidhangu, de lelkesítő beszéd

megtalálta a sziveket. Wolf Erzsike k. a. „Kriza“ című költeményt szavalta érzéssel, értelemmel. Rédiger Géza lelkész felolvasásában kegyeletesen emlékezik meg Kriza Jánosról. A Stants Irén, Nagy Klári és Nagy Irma k. a. szavaltát, valamint Nagy Icuka monológját megtapsolta a hallgatóság. „Rózsakirályfi“ meséjét felolvasta Zsigmond S. úr, ki a székely beszéd dialektusát hűen utánozva, a mesében kifejezésre jutó székely furfanggal és észjárással ugyancsak derüs hangulatot keltett. Szalay Tibor úr művészi csellójátékával gyönyörködtette a hallgatóságot. Elnöknő megköszöni a közreműködők fáradságát, a közönség meleg érdeklődését, az ünnepélyt bezárja. — *L. Zs.*

A budapesti Dávid Ferenc Ifj. Egyesület Kriza-emlék-ünnepélye. Nagynevű költő-püspökünk emlékének a bpesti D. F. ifj. egyesület és az egész budapesti unitárius közönség méltó kegyelettel áldozott május 23.-án. Nagyszámu, előkelő közönség előtt folyt le az evangélikusok dísztermében az az irodalmi estély, amelynek műsorán a legjobb nevű művészek és előadók szerepeltek. Megnyitó beszédet Biró Lajos budapesti lelkész tartott méltó emléket állítva Krizának: az embernek. Lénárt Klára hegedűművésznő óriási hatást ért el Bruch Hegedűversenyének 3. tételével. Az ünnepi előadást Dr. Solymossy Sándor egy. magántanár tartotta, aki Krizának és a népballadának elsőrangú kutatója és ismerője. Énekelt még Heller Mária énekművésznő, szavalt Sz. Tompa Márton hatásosan, erdélyi zamattal. Az ünnepséget Szabó István ifj. egyesületi elnök szavai zárták be. Itt említjük meg még azt is, hogy Budapest magyar közönsége, vallás különbség nélkül, más egyesületi körökben is megemlékezik a Vadrózsák gyűjtőjéről.

Székelykereszturi főgimnáziumunk igazgatósága f. é. május 24-én tartotta meg az intézet jóltevői emlékére öt évenként rendezni szokott háláünnepélyt. Ez alkalommal a háláünnepélyt Mihály János néhai felügyelő gondnok emlékének szentelte, akinek öntudatos székely kulturtörökvéseit s a régi gimnázium építésének és kifejlődésének történetében elévülhetetlen érdemeit Péter Lajos főgimn. tanár méltatta alapos művelődéstörténeti megvilágításban. Felelevenítve láttuk az emlékbeszéd során azt az áldozatkészséget, amelyet a székelység kifejtett ezen művelődési központ létesítésében. A gyűjtést e célra legfáradhatatlanabban Mihály János Udvarhelyszék egykori királybírója és a gimn. inspektor-kurатора végezte, aki peres feleinek gyakran mondta ez emlékeztető szavakat: „Van nekem egy szegény leányom, aki még beteges is, de lábbadozni kezdett; az engemet illető, vagy a számomra járandó díjat annak utalványozom, küldjék hozzá, kedvesen fogja venni“. Az ő fáradhatatlan lelkesedése folytán épült fel az unitáriusság és székelység adományaiból a régi gimn. első köépülete. A háláünnepély fényét nagyban emelte id. báró Daniel Lajos isk. felügyelő gondnok úr jelenléte, ki hosszabb idő óta most újból meglátogatta az intézetet. Leikes szavakkal nyitotta meg az ünnepélyt s hangsúlyozta, hogy

a székely nép egyházunknak és művelődésünknek azon erős alapja, amely fáradhatatlan áldozatkészséggel emelte fel a múltban az alma mater kőfalait s akire a jelenben is támaszkodhatunk. — Lőrinczi István vallásanár magas szárnyalásu imája emelte áhitatra a jelenlevők lelkét; Imre Lázár VIII. o. t. elszavalta józan „Jóltevők emlékére“ c. költeményét; Ürmössi Gyula VII. o. t. pedig Reményik „Templom és iskola“ c. versét; a főgimnázium énekkara három alkalmi énekszámmal szerepelt Lőrinczy Géza tanár vezetésével. A hálaünnepélyt Gálfalvi Sámuel igazgató zárta be emelkedett beszéd keretében; a gimnázium küzdelmes történetét s az unitárius multat önfeláldozó, dicső emlékü vezetőivel valóságos apostolok cselekedeteinek jelentette ki, amiből a jövőre nézve is erőt kell meríteniünk.

B. J.

Erdélyi könyvek. Marosvásárhelyt, az ősi székely városban, megjelent az első erdélyi Könyvtár-sorozat, az „Erdélyi Könyvtárátok Társaságá“-nak tiz első könyve. Egyszerű, szerény köntösben adták elénk, nincs rajta disz, aranyozás, nem meritett papiron és nem ünneplő gunyában jött, de ünnep kell hogy legyen a szivekben, mert tiz kötet erdélyi magyar könyvnek a megjelenése egyszerre vallomástétel kulturánk, őserőnk, jövőnk mellett. — A könyvtár-sorozat érdemes szerkesztője Morvay Zoltán. Kiadója Révész Béla s mind a tiz kötet előzetes megrendeléssel 100 lejbe kerül. Az első sorozatban Gyallay Domokosnak is megjelent egy novellás kötete. Rendelje meg ezeket a könyveket. — A kötetek vaskosak, irodalmi szempontból is értékesek. A válogatást jövőre is figyelmébe ajánljuk a kiadónak.

(snl.)

Szindi egyházközségünkben pár év óta igen szép egyházi élet indult meg. 1923 karácsony első napjának estéjén egy gazdagon diszitett karácsonyfa várta felekezeti iskolánk 36 növendékét, az alája izlésesen elhelyezett karácsonyi ajándékokkal, melyből minden növendék egyenlően részesült. A gyermekek alkalmi énekek és szavalatok, valamint a „Karácsonyfa“ c. kis szindarab előadásával, oly élvezetes estét szereztek, a teljes számban megjelent hiveknek, amilyenben nem igen volt részük. 1924 karácsonján a hivek az előbbinél talán még gazdagabb és diszesebb karácsonyával lepték meg a kisdedeket, kik ez alkalommal „A báli ruha“ és „A jó cselekedet“ c. szindarabokat játszták el ügyesen. Nemcsak a gyerekek, de az ifjuság is tevékenykedett a maga művelésében; 1923 augusztus havában „Kincses fazék“ c. vigjáték előadásával nem egyszer fakasztották nevetésre a hallgató közönséget, mig Fülöp Viola a „Kis gazdasszony“ c. monologgal bilincselte le és ragadta magával a vidékről és Tordáról is megjelent nagyszámu közönséget. Fenti programmal egybekötött táncestély több mint 2000 L tiszta hasznót hajtott a templomalap javára. 1924. évi vizsgálószerk alkalmával Szász Róza, Fodor Erzsike és Szász Miklós gyönyörködtettek szavataikkal, mig az ifjuság többi tagja énekszámokkal kedveskedett. 1924. szeptember havában „A falu rosszá“-t adták elő műkedve-

lőink; 1000 leu anyagi és megmérhetetlen erkölcsi hasznot hozott egyházközségünknek. Kriza püspökünk halálának 50 éves évfordulóját azután megünnepeltük. Csak Isten áldása kell s hisszük, hogy megújulunk, hisszük, hogy el nem veszünk, hanem előre és előre haladunk.

L. B.

Dr. Hintz György és neje adománya. Dr. Hintz György gyógyszerész ur és neje sz. Boros Gabriella úrnő a folyó évi konfirmáció alkalmából, leányuk: Hintz Éva konfirmálásának emlékére a kolozsvári unitárius templom részére egy igen értékes, szép és művészi kivitelű batikolt selyem Urasztal-terítőt adományoztak. A terítőt a feliratokon kívül több művészi kivitelű kép is díszíti, amelyek a Jézus életéből ábrázolnak nevezetesebb mozzanatokat. Találjon kedvet a szives adomány az Úr előtt, szerezzen örömet és megnyugvást az adakozóknak s buzdítson másokat is hasonló jótekonyságra!

Ürmösi Károly esperes lelkész.

Az új nyugdíjszabályzat végrehajtásával kapcsolatos munkálatok iránt való érdeklődés folytán a magunk részéről is tájékoztatni kívánjuk az érdekelteket, hogy bejelentő lapjukat és annak a saját és hozzátartozóik születési idejét, valamint a házasságkötés idejét igazoló okmányokat adják be, mert ezek késedelmes beadása miatt már is tovább húzódtak a nyugdíjintézet megszervezési munkálatai, semmint kellett volna s e miatt a munkálatok szabályszerű menetét akadályozó késedelmeskedők ellen kénytelen volt a nyugdíjbizottság az utolsó üléséből rendbirság alkalmazását kérni s ugyanez fog történni azokkal is a legközelebbi ülésen, akik említett kötelezettségeiknek csak részben tettek eleget, mert most következik a „Törzskönyv“ végleges összeállítása a nyugdíjjogosultság megállapítása és járandóságok kiróvása után. Arra is felhívjuk a lelkész urak figyelmét, hogy a nyugdíjbizottság a tanítók és kántorok nyugdíjjogosultságának megállapítása és a járadékaik kiróvása iránti munkát is bevezette s ez ügyben 237—1925 sz. alatt minden lelkészhez felhívást intézett, ennek folytán sziveskedjenek az erre szóló jelentéseket — még abban az esetben is a negatív jelentést mielőbb beküldeni, ha egyházközségükben sem tanító sem kántor nincs is, aki a nyugdíjintézetnek akár kötelezett, akár jogosított tagja lehetne, mert ezáltal a bizottság munkáját igen megkönnyítik, mert igen sokaktól nem méltányolt és át nem látható fáradsággal és nehézségekkel való küzdelemmel jár a nyugdíjintézet működésbe indítása s e jelentések késedelmes beadása vagy elmaradása megint olyan akadály lesz, ami kellemetlen következményeket von maga után.

Péterfi Dénes-emlékalap. A kolozsvári unitárius egyházközség folyó évi május hó 16-án tartott közgyűlésében néhai nagynevű és kedves emlékü papja emlékére egy emlékalap létesítését határozta el s ez emlékalapot az egyházközség 2000 leu adományával be is indította. Amidőn ezt közhírré teszi: a néhainak volt tanítványait, tisztelőit, jó barátjait és ismerőseit az emlékalap gya-

rapítására ezuton is kéri az egyházközség előjárósága. (Az adományok Hadházi Sándor egyhk. pénztároshoz küldendők be.)

Kovács József hadirokkant (Nagyvárad, Str. Ciorogariu 33) katona azzal a kéréssel fordul kolozsvári hitrokoinainkhoz, hogy amennyiben valaki egy kis férőhelyet tudna neki adni szerény díjazásért, értesitse őt, mert ez esetben Kolozsvárra költöznék.

Nyilvános köszönet. Az iszlói unitárius egyházközségnek Dr. Fekete Gyula marosvásárhelyi ügyvéd úr 10 drb. új énekeskönyvet ajándékozott 500 leu értékben. Midőn e helyen is hálás köszönetünket fejezzük ki jószívü adományozónak, kérjük, hogy továbbra se szünjék meg egyházközségünk iránti szeretete. Kívánjuk a magunk és egyházközségünk nevében, hogy az Istennek áldása és szeretete legyen és maradjon jószívü adakozónkon. Boros Mózes tanító, Kodok Lajos gondnok.

Az Unitárius Leányotthonban árva unitárius leány konviktusi segélyben részesül. A segélyért folyamodni kell a kollégium igazgatóságához. A folyamodáshoz mellékelni kell a lelkes nyilatkozatát arról, hogy árva és vagyoni viszonyai alapján rá van utalva a segélyre. Papi és tanítói árvák előnyben részesülnek.

A theol. akad., valamint a kolozsvári főgimnázium évfárája is június 25.-én volt. Theológiai alapvizsga jun. 23.-án, szakvizsga 24.-én volt. Három új énekvezér képesítést adtunk ki Dombi Jenő, Gazdag Miklós és ifj. Hosszu Ferenc részére. Aki a Theológiai akadémia hallgatója akar lenni, folyamodását július 20.-ig küldje be a dékánhoz (érettségi szükséges), valamint azok az egyetemi és felsőiskolai hallgatók is, kik bennlakást és esetleg kosztot óhajtanak a következő isk. évben nyerni.

Román tanfolyamot rendeznek Segesváron (Sighişoara) tanítók részére jul. 15.-től auguszt. 29.-ig. Tanfolyam díj 650 L. Résztvenni óhajtók sziveskedjenek pontos cím megjelölésével bővebb felvilágosításért hozzám fordulni. Sighişoara, jud. Târnava-mare. *Lőrinczi Ferenc*, igazg. tanító.

Pilléreink. Egyleti életünkben a nők mindig jelentős szerepet töltek be és nemcsak gyűléseinken és előfizetőink között szerepelnek, hanem alapító tagjaink között is helyet foglalnak s így buzgóságukkal egyletünk munkáját nagyban elősegítik. Örökös alapítói díjat fizettek a következők: Özv. Benczur Gyuláné Budapest, dr. Boros Györgyné Kolozsvár, Farkas Albertné Magyarregeu, Gálfi Lőrincné Kolozsvár, Kisgyörgy Tamásné Bölön, Kisgyörgy Sándorné Vargyas, Sükösd Farkasné Sepsiszentkirály, Weress Jenőné, dr. Hintz Györgyné és Zagyva Istvánné Kolozsvár. Ezek közül özv. Benczur Gyuláné, Kisgyörgy Tamásné és Sükösd Farkasné nem is csak a meghatározott ötszáz, hanem 1000 leu alapítói díjat fizettek, nyilván jelezve ezáltal, hogy áldozataikkal nem csak a kívánt feltételnek akartak eleget tenni. Óhajtandó volna, hogy női alapítóink száma haladjon felül a férfiakét.

Előfizetőinkhez. Igen sokan vannak előfizetőink közül, kik díjaikkal hátralékban vannak. Felkérjük ezeket, hogy hátralékaikat szíveskedjenek kiegyenlíteni.

oo

Hivatalos közlemények.

X. Emlékeztető az Unitárius Közlönyben meg nem jelent májusi és júniusi köriratokról. 926/1925 sz. Körirat lelkész afiaihoz a magániskolai állami törvényjavaslat tárgyában. Jelentések beküldésének határideje már lejárt. 140/1925. Körirat lelkész és énekevezér afiaihoz az új énekeskönyv tárgyában. 672/1925. Körirat központi tisztviselő, teol. ak. tanár és lelkész afiaihoz az állami és egyéb adók befizetése tárgyában. 1003/1925. Körirat iskolaszékekhez Vajna-Szabó: Olvasókönyvnek az elemi iskolákból kitiltása tárgyában. 1012/1925. Körirat iskolaszékekhez az elemi iskolai vizsgák tárgyában. 1050/1925 sz. E. K. T. határozat a nyugdíjintézeti járulékoknak a lelkészi és tanítói fizetésekből levonása tárgyában. 1065/1925. körirat lelkész afiaihoz, kiknek székhelyén Hungya szövetség van, — a szövetségi ünnepnap tárgyában.

XI. Sz: 980.-1925. **Körirat lelkész afiaihoz, az iskolaszékekhez és főgimn. igazgatóságokhoz.** A közoktatásügyi miniszter az Egyház Képviselő Tanácsnak a vallásügyi miniszter ur utján tett előterjesztésére hozzájárult 54505.-sz. iratában ahoz, hogy az unitárius vallású tanulók iskolai szünetet tartsanak Karácsony 3 napján, Újév napján, Nagypénteken, Húsvét 3 napján, Áldozócsü-törtőkön és Pünkösöd első napján. E. K. Tanács újabb előterjesztéssel élt aziránt, hogy Pünkösöd harmad napját is az unitárius tanulók részére iskolai szünet engedélyeztessék. Kolozsvárt, 1925. június hó 29-én. **F e r e n c z J ó z s e f** unitárius püspök.

XII. Sz: 1128.-1925. **Körirat lelkész afiaihoz.** Az Unitárius Közlöny 1924. évi márciusi számában XV. 413.-1924. sz. a megjelent kőrendeletre felhívom azoknak a lelkész afiainak a figyelmét, akik az 1925. év folyamán oly szolgálati évüket töltik be, mely új korpótlék igénylésére jogosítja őket. Az érdekelt lelkész afiai igény bejelentéseiket aug. 31-ig küldjék be az E. K. Tanácshoz. Kolozsvárt, 1925. június hó 30-án. **F e r e n c z J ó z s e f** unitárius püspök.

VIII. 1200/1925. sz. **Körirat lelkész afiaihoz.** F. hó 6. vagy 7. napján a fenti szám alatt E. K. T. iroda egy-egy ivet küld ki lelkész afiaihoz iskolai ügyben. Az ügy nagy fontosságára tekintettel különös figyelem fordítandó az egyes kérdések után beírandó adatok pontosságára. Az ivék kitöltve mulhatatlanul visszaküldendők közvetlenül az E. K. Tanácshoz a lehető legrövidebb idő alatt, legkésőbb f. hó 17-ig. **F e r e n c z J ó z s e f** unitárius püspök.

Szerkesztik: Dr. Kiss Elek, Pap Domokos, Pálfi Márton, Dr. Varga Béla.

Előfizetési ár: Egész évre 40 L. Magyarországra 60 L. Egyes szám ára 5 L. Akik a 40 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítódíj 500 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztárhoz küldendő.

Nyomatott „Corvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.